

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (16x4) – 64 נקודות
פרק שני
אנ: – (12x3) – 36 נקודות
פרק שלישי
סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. יצר ויצירה

א. בנוגע ל"איסור נגיעה" כתב הרב יוסף צבי רימון: "על יהלומים שומרים בצורה סגורה ומיוחדת".

הסבר את הטעם ל"איסור נגיעה" על פי משפט זה. (5 נקודות)

ב. (1) "כי שבע יפול צדיק וקם" (משלי, כ"ד, ט"ז).

על פי הרב יצחק הוטנר, הסבר את הפירוש של פסוק זה.

(2) הרב יצחק הוטנר ענה לתלמיד שהרגיש שקשה לו להתגבר על יצר הרע:

"דע לך שבזה הינך מתדמה (אתה דומה) אל הגדולים".

הסבר במה תלמיד זה דומה ל"גדולים".

(11 נקודות)

2. מתי להינשא?

א. הסבר מדוע "אסור לאדם שיקדש את האישה עד שיראנה" (קידושין, מא, ע"א). (4 נקודות)

ב. לפי הרמב"ם, מהו הכלל שעל פיו מותר לאדם לדחות את נישואיו כדי שיוכל ללמוד תורה?

(4 נקודות)

ג. (1) מהו הנימוק להמלצה של הגמרא ושל הרמב"ם להתחתן בגיל צעיר?

(2) הסבר נימוק אחר לדחיית גיל הנישואין בימינו.

(8 נקודות)

3. קידושין ונישואין

א. (1) מהו השלב במעמד החופה שבו קוראים את הכתובה, ומדוע קוראים אותה דווקא בשלב זה?

(2) דווקא ברגעי השיא של החתונה עוסקים בשטר הכתובה.

מה לומדים מכך?

(9 נקודות)

ב. (1) מתי מברכים "שבע ברכות" מלבד שבע הברכות שמברכים במעמד החופה?

(2) כתוב תנאי אחד הנדרש כדי לברך שבע ברכות אלו.

(7 נקודות)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו; בניית הבית

א. חכמים חייבו את האישה בחובות מסוימות כלפי הבעל.

הסבר מדוע חייבו חכמים את האישה בחובות אלו. (4 נקודות)

ב. הסבר כיצד בזכות הכתובה משתפר מצבה של האישה במקרה שהיא מתגרשת או מתאלמנת. (4 נקודות)

ג. רחל ויעקב מתכננים להתחתן. במשפחתה של רחל נוהגים שלא לאכול אורז בפסח, ובמשפחתו של יעקב

נוהגים לאכול אורז בפסח.

כיצד על רחל ויעקב לנהוג לאחר נישואיהם? הסבר שתי דעות. (8 נקודות)

5. גירושין; ייבום

א. כתוב שני טעמים לציווי של התורה לכתוב גט ולא לגרש אישה בדיבור בלבד. (6 נקודות)

ב. ציין שני מצבים שבהם מחייבים את האיש לתת גט לאשתו. (5 נקודות)

ג. מהי מצוות ייבום, ומהי מטרתה? (5 נקודות)

עליך לענות על פרק שני אן על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.**פרק שני** (36 נקודות)

אם למדת פרקים א'-י"א מן החוברת, ענה על שלושה מן השאלות 6-9 (לכל שאלה — 12 נקודות).

6. קידושין

- א. בברכת האירוסין יש שלושה חלקים.
- כתוב את הנושא של שניים מן החלקים האלה. (6 נקודות)
- ב. מה צריך להיות שווי החפץ שהאיש מקדש בו את האישה, ומה לומדים מכך? (6 נקודות)

7. מצוות עונה

- א. (1) מהי מצוות עונה?
- (2) הסבר את החשיבות של מצווה זו.
- (8 נקודות)
- ב. כתוב הבדל אחד בין החיבור של זכר ונקבה אצל בעלי חיים ובין החיבור בין איש לאשתו. (4 נקודות)

8. טומאה וטהרה

- א. (1) בתחילה פסקו שאסור לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה.
- הסבר את הסיבה לאיסור זה.
- (2) לאחר זמן מה התירו לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה.
- הסבר את הסיבה להיתר זה.
- (6 נקודות)
- ב. "הגבורה של הנער הצעיר עולה על גבורת אלכסנדר מוקדון ונפוליאון" (הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק).
- מהי הגבורה של "הנער הצעיר", ומדוע היא עולה על הגבורה של אלכסנדר מוקדון ונפוליאון? (6 נקודות)

9. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף — 4 נקודות).
- א. איש ואישה שאינם נשואים זה לזה רשאים להתייחד אם נמצא איתם בחדר ילד בן חמש ומעלה. הסבר מדוע.
- ב. מה הם שני התנאים ההכרחיים לטבילה כשרה במקווה טהרה כשר?
- ג. לחובה של אישה נשואה לכסות את שיער ראשה יש כמה היבטים רעיוניים. כתוב אחד מהם.
- ד. לפי ספר החינוך, מהו הטעם למצוות כיבוד הורים?

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.**פרק שלישי** (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מן החוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 10-13 (לכל שאלה – 12 נקודות).

10. קידושין

- א.** בברכת האירוסין יש שלושה חלקים.
כתוב את הנושא של שניים מן החלקים האלה. (6 נקודות)
- ב.** מה צריך להיות שווי החפץ שהאיש מקדש בו את האישה, ומה לומדים מכך? (6 נקודות)

11. התנהלותה של משפחה

- א.** על פי הרב לוי בן גרשום (הרלב"ג), מהי דרך ההתנהלות הראויה בין בני זוג, וכיצד לומדים זאת מן השיח שבין יעקב לנשותיו? (7 נקודות)
- ב.** הסבר מדוע "כל תורה שאין עימה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון". (5 נקודות)

12. קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א.** (1) בתחילה פסקו שאסור לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה.
הסבר את הסיבה לאיסור זה.
(2) לאחר זמן מה התירו לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה. הסבר את הסיבה להיתר זה.
(6 נקודות)
- ב.** "הגבורה של הנער הצעיר עולה על גבורת אלכסנדר מוקדון ונפוליאון" (הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק).
מהי הגבורה של "הנער הצעיר", ומדוע היא עולה על הגבורה של אלכסנדר מוקדון ונפוליאון? (6 נקודות)

13. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף – 4 נקודות).
- א.** איש ואישה שאינם נשואים זה לזה רשאים להתייחד אם נמצא איתם בחדר ילד בן חמש ומעלה. הסבר מדוע.
- ב.** לפי ספר החינוך, מהו הטעם למצוות כיבוד הורים?
- ג.** פוסקים בני זמננו קבעו שגם נשים חייבות ללמוד תורה. מדוע הן חייבות בכך?
- ד.** מה הם שני התנאים ההכרחיים לטבילה כשרה במקווה טהרה כשר?

בהצלחה!